

MEANINGFUL LEISURE TIME PUPILS AS A NECESSARY CONDITION FOR THEIR COMPREHENSIVE DEVELOPMENT

I. ROSHCIN, PhD in physical education and sport,
assistant professor of social and humanitarian disciplines,
"NF KNUKiM"

Annotation. *The article discusses ways of designing meaningful leisure time pupils of secondary schools, the implementation of which will contribute not only to rest, but also a comprehensive personal development. Discloses a approaches to classification of entertainment content and purpose.*

Key words: *meaningful leisure activities of pupils, leisure activities, leisure, comprehensive development, planning meaningful leisure*

УДК 378.147-057.4:528.4

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ: ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ВІДМІННОСТІ

Н.Г. РУСІНА, кандидат педагогічних наук, викладач Рівненського державного аграрного коледжу

Анотація. *У статті розглянуто загальні тенденції і відмінності професійної підготовки землевпорядників України та Республіки Польщі.*

Ключові слова: *професійна підготовка землевпорядників, програми, практика, магістр, бакалавр*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Професійна підготовка землевпорядників має дуже важливе значення в умовах ринкової економіки, децентралізації влади та проведення земельної реформи. Під час реформування вищої освіти України особливо актуальним є вивчення досвіду постсоціалістичних країн, які пройшли значний шлях розвитку і стали повноцінними членами ЄС. А дослідження процесу професійної підготовки землевпорядників Польщі цікаве передусім тим, що наші країни мають подібну історію та багато точок дотику в економічному, політичному і соціокультурному вимірі.

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Вивчення зарубіжного досвіду підготовки майбутніх фахівців є завжди актуальне і мало вивчене. Адже нелегко підібрати першоджерела на мові оригіналу, дослідження вітчизняних вчених з даної тематики або відсутні зовсім, або носять лише фрагментарний характер. Розвиток міжнародного партнерства вищих навчальних закладів та Інтернет ресурси надали широкі можливості в ознайомленні з публікаціями іноземних авторів та перейняти вітчизняним вченим зарубіжний досвід.

Актуальні новини та опис новітніх проектів у галузі освіти Польщі представлено на сайтах [11,12]. Найповнішими щодо аналізу аспектів організації вищої школи Польщі вважаємо роботи.

У дослідженні «Маркетингова система вищої освіти в Польщі» автори Гончаров С., Сапсай Г. та Зайонц Й. [3] не розглядають якийсь окремий осві-

тно-професійний напрямок, але достатньо повно охарактеризували стан та структуру сучасної вищої освіти країни, визначали особливості проходження навчання у польських вищих навчальних закладах. Стаття [8] описує напрями реалізації стандартів професійних кваліфікацій. Сисоєва виокремлює та встановлює основні риси польських стандартів професійних кваліфікацій (PSKZ), що є особливо цінним.

Васюк О. [1] є тим автором, що зосередила увагу саме на тенденціях розвитку недержавної вищої освіти у Польщі. Робота цікава тим, що прослідковано розподіл університетів і коледжів по містах республіки та зазначено, яку важливу роль відіграють ці навчальні заклади у житті країни. Особливості реалізації основних завдань Болонської декларації у приватних вищих навчальних закладах Польщі розглянуто у статті М. Гавран [2]. Автор виокремив практичні кроки впровадження дворівневої системи освіти та на основі чого проаналізував професійну підготовку фахівців у закладах приватної вищої освіти.

Науковці Грицюк Л. та Лякішева А. [4] розкрили теоретичні засади вивчення компетентнісного підходу до професійної підготовки у системі вищої освіти Польщі та національні підходи до імплементації таких важливих документів у напрямі підвищення якості вищої освіти, як Рамки кваліфікаційного простору вищої освіти.

У дослідженні Пальчук М. детально виділено головні напрямки освітньої системи Польщі, ключові принципи демократизації освіти та напрямки реалізації модуля «європейська освіта» і сформульовано освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти [6].

Стадницький Ю. [9] визначає аспекти підготовки магістрів Польщі за напрямом «Просторова економіка» (*Gospodarka przestrzenna*), зазначає мінімальне навантаження за групами предметів та окремо по кожному предмету, наводить короткий зміст навчальних дисциплін.

Проведений аналіз існуючих досліджень показав, що незважаючи на широкий і багатоплановий характер компаративних досліджень, присвячених тенденціям розвитку університетської і професійної освіти Польщі, її якості, багато питань цієї складної проблеми залишаються поки що не вивченими.

Формулювання мети статті. З огляду на це метою даної статті є дослідження загальних тенденцій і відмінностей у професійній підготовці землевпорядників України та Республіки Польщі.

Виклад основного матеріалу. Професійною діяльністю у сфері землеустрою в Україні можуть займатися особи, які мають вищу освіту за спеціальностями та кваліфікаціями у галузі знань землеустрою. У законі «Про вищу освіту» визначено поняття «вища освіта» як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти. Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти [5].

Підготовка інженерів-землевпорядників здійснюється на факультетах землепорядного профілю у вищих навчальних закладах відповідного рівня акредитації за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий

цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий) рівень; науковий рівень.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження належного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр.

У даний час підготовка фахівців за галуззю знань «Геодезія та землеустрій» здійснюється вищими навчальними за єдиним напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій». Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [7] були внесені зміни до існуючого напрямку підготовки. Відповідно чого встановлено спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій», яку віднесено до галуззі знань 19 «Архітектура та будівництво» (табл. 1).

Таблиця 1

Таблиця відповідності Переліку наукових спеціальностей (Перелік 2011) та Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Перелік 2015)

Перелік 2011		Перелік 2015	
Галузь науки, група спеціальностей, спеціальність	Галузь науки, за якою присуджується науковий ступінь	Галузь знань	Спеціальність
05	ТЕХНІЧНІ НАУКИ		
05.24.00	Геодезія		
05.24.01	Геодезія, фотограмметрія та картографія	10 Природничі науки 19 Архітектура та будівництво	103 Науки про Землю 193 Геодезія та землеустрій
05.24.04	Кадастр та моніторинг земель	09 Біологія 19 Архітектура та будівництво	091 Біологія 193 Геодезія та землеустрій

На базі бакалаврів за напрямом «Геодезія, картографія та землеустрій» здійснюється підготовка магістрів за п'ятьма спеціальностями: «Геодезія», «Картографія», «Землеустрій та кадастр», «Оцінка землі та нерухомого майна», «Геоінформаційні системи і технології».

Попри те, що переважна частина (близько 80%) від загальної кількості випускників вищих навчальних закладів за галуззю знань «Геодезія, картографія та землеустрій» одержують спеціальність «Землеустрій та кадастр», зміст вищої освіти бакалаврів за напрямом підготовки 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій» (особливо його нормативної частини) має переважно геодезичне спрямування, внаслідок чого майбутні фахівці далеко не завжди можуть одержати достатній обсяг знань для виконання завдань та обов'язків (робіт) на первинних посадах у галузі

землеустрою (зокрема, щодо проектно-технологічного забезпечення регулювання земельних відносин, раціонального використання, відтворення та охорони земель, здійснення землеустрою, ведення державного земельного кадастру, встановлення меж адміністративно-територіальних утворень, проведення земельної реформи тощо) [15].

Політичні та економічні перетворення в Польщі створили попит на висококваліфікованих кадрів, підготовлених для роботи в різних галузях соціально-економічного розвитку, відповідальних за належні умови взаємодії між природним середовищем і діяльністю людини. Таких фахівців навчають у вищих навчальних закладах на факультетах геодезії та картографії за спеціалізацією землекористування та планування, галузь знань географія. Навчання закінчується підготовкою та захистом дипломної роботи в області територіального планування та планування землекористувань і магістерським іспитом, після чого студент отримує ступінь магістра географії за спеціалізацією: просторова економіка і просторове планування (*Gospodarce przestrzennej i Planowaniu przestrzennym*) [14].

Просторова економіка визначається як діяльність, спрямована на забезпечення раціонального використання простору відповідно до потреб суспільства, в результаті чого відбуваються перетворення існуючого середовища в потрібний стан відповідно до соціальних цілей. Просторова економіка в цьому контексті розглядається як окрема система в національній економіці, предметом якої є простір, мета – задовольнити основні потреби людини і результат – розвиток [10].

Просторове планування означає планування дій, спрямованих на правильний розвиток країни, регіонів, муніципальних округів і міст, з точки зору раціонального використання земель і навколишнього середовища та на забезпечення соціальних і економічних умов розвитку. До основних завдань планування відносять раціональну трансформацію земель й перетворення просторових об'єктів, які відповідають:

а) умовам природного, соціального, економічного та культурного району, який підлягає плануванню;

б) принципам просторової організації території [13].

Метою даної спеціалізації є навчання фахівців для планувальних і конструкторських бюро, агентств регіонального розвитку, уряду, бізнесу та органів місцевого самоврядування та установ, пов'язаних з проектуванням навколишнього середовища та територіального планування, що працюють в місцевих і регіональних системах в нових соціально-економічних умовах.

Випускники мають професійне спрямування на регіональне і місцеве просторове впорядкування, спеціалізуються в галузі економічного, просторового і політичного планування в різних просторових масштабах (гміна, повіт, воєводство). За період навчання вони отримують багато теоретичних, методичних та професійних знань, направлених на всебічне розуміння діяльності людини в природному середовищі, а також оволодівають вміннями використовувати сучасні джерела інформації та методи дослідження, самостійно виконувати роботи у цій галузі, враховуючі відповідні природні явища і соціально-економічні процеси та приймати рішення щодо місць розташування, необхідних в управлінні земельними ресурсами і просторового планування.

Освіта фахівця в галузі територіального планування та планування землекористувань здійснюється на основі трьох блоків спеціалізації суб'єктів (А, В, С).

Блок А охоплює загальні дисципліни з соціально-економічної географії та просторового розвитку і планування. Вони забезпечують студенту необхідні теоретичні та емпіричні знання, які є основою для наукових досліджень і застосовують під час дипломних робіт в галузі просторового розвитку і планування.

Блок Б забезпечує методичні знання з написання дипломної роботи і направлені на їх професійну діяльність. Цей блок включає на проведення навчальних (польових) практик (робіт) .

Блок С передбачає навчальні дисципліни, які безпосередньо готують студентів до професійної діяльності в галузі просторового планування і землевпорядкування.

У всіх трьох блоках дисципліни розділені на обов'язкові курси і курси за вибором студента.

Отже, магістри за напрямом просторового планування і землевпорядкування будуть спроможні до участі у формуванні просторової організації соціально-економічного розвитку регіону або в цілому країни.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз багатопланової літератури дозволив представити та охарактеризувати основні підходи професійної підготовки майбутніх землевпорядників України та Польщі. Таким чином, неважаючи на те, що професійна підготовка майбутніх фахівців галузі землеустрою здійснюється в Україні багато років на достатньому рівні, її слід постійно удосконалювати, беручи до уваги кращі здобутки міжнародного досвіду, окремо досвіду вищих навчальних закладів Польщі.

Література

1. Васюк О. Тенденції розвитку недержавної вищої освіти в Польщі / О. Васюк // Вісн. Кн.палати . – 2006. – № 8. – С. 27-28.
2. Гавран М. Професійна підготовка фахівців у закладах приватної вищої освіти Польщі в контексті Болонського процесу / М. Гавран // Вісник Львів. УН-ТУ. – 2009. – Вип. 25 (Ч. 3). – С. 334-340.
3. Гончаров С. Маркетингова система вищої освіти в Польщі /С. Гончаров, Г. Сапсай, Й. Зайонц // Нова педагогічна думка. – 2012. – №1. – С. 176-179.
4. Грицюк Л. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців соціально-педагогічного спрямування У ВНЗ Польщі / Л. Грицюк, А. Лякішева //Вища школа. – 2014. – №10. – С. 63-70.
5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Пальчук М. Модель професійної освіти і навчання у Польщі – четвертий етап європейської інтеграції /М. Пальчук // Порівняльна професійна педагогіка. – 2011. –№2. – С. 101-111.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/46971/.
8. Сисоєва С. Напрями реалізації стандартів професійних кваліфікацій: досвід Республіки Польщі / С. Сисоєва // Шлях освіти. – 2008. – №1. – С. 19-22.
9. Стадницький Ю. «Просторова організація економіки» як напрям підготовки фахівців в Україні / Ю. Стадницький // Вища освіта України. –2010. – №1. – С. 43-47
10. IGPIK, Gospodarka przestrzenna gmin, t. III, 1998.

11. Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irsw.pl/dzialalnosc/uslugi-doradcze/>
12. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nauka.gov.pl/>.
13. System planowania przestrzeni w Polsce [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pts.org.pl/omdo/wp-content/uploads/2012/02/System-planowania-przestrzeni-w-Polsce.pdf>.
14. http://intra.geo.uni.lodz.pl/newgeo/sekcje/pliki/5/informator/mgr_spec_gpipp.html.
15. <http://voeto.ru/nuda/uryadam-slid-spriyati-rozvitku-lyudsekih-resursiv-neobhidnih-d/main.html>

REFERENCES

1. Vasiuk O. Tendentsii rozvytku nederzhavnoi vushchoi osvity v Polshchi / O.Vasiuk // *Visn. Kn. Palaty*. – 2006. – № 8. – S. 27-28.
2. Gavran M. Provesiina pidgotovka fakhivtsia u zakladakh pryvatnoi vyshchoi osvity Polshchi v konteksti Bolonskogo protsesu / M. Gavran // *Visnyk Lviv. UN-TU*. – 2009. – Vyp. 25 (Ch. 3). – S. 334-340.
3. Goncharov S. Marketyngova systema vushchoi osvity v Polshchi /S. Goncharov, G. Sapsai, Y. Zaionts // *Nova pedagogichna dumka*. – 2012. – №1. – S. 176-179.
4. Grytsiuk L. Kompetentnisnyi pidkhid do pidgotovky fakhivtsiv sotsialno-pedagogichnogo spriamuvannia u VNZ Polshchi / L. Grytsiuk, A. Liakisheva // *Vyshchia shkola*. – 2014. – №10. – S. 63-70.
5. Zakon Ukrainy «Pro vyshchiu osvity» : stanom na 10 lystopada 2015 r. [The Law of Ukraine «On the innovative activire»]. (n.d.).zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian]
6. Palchuk M. Model provedeniia osvity i navchannia u Polshchi – chetvertyi etap yevropeiskoi integratsii / M. Palchuk // *Porivnialna profesiina pedagogika*. – 2011. – №2. – S. 101-111.
7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.04.2015r № 266«Pro zatverdzhennia pereliku galuzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisniuietsia pidgotovka zdobывachiv vyshchoi osvity» [The Law of Ukraine «On the innovative activire»]. (n.d.).zakon.rada.gov.ua. Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/46971 [in Ukrainian]
8. Sysoieva S. Napriamy realizatsii standartiv profesiinykh kvalifikachii: dosvid Respubliki Polshchi / S. Sysoieva // *Shliakhy osvity*. – 2008. – №1. – S. 19-22/
9. Stadnytskyi Yu. «Prostorova organizachiiia ekonomiky» ya napriam pidgotovky fakhivchiv v Ukraini / Yu. Stadnytskyi // *Vyshchia osvita Ukrainy*. –2010. – №1. – S. 43-47
10. IGPiK, *Gospodarka przestrzenna gmin*, t. III, 1998.
11. Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego [Elektronnyi resurs]. – Retrieved from <http://irsw.pl/dzialalnosc/uslugi-doradcze/> [in Poland]
12. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego [Elektronnyi resurs]. – Retrieved from <http://www.nauka.gov.pl/>. [in Poland]
13. System planowania przestrzeni w Polsce [Elektronnyi resurs]. – Retrieved from <http://www.pts.org.pl/omdo/wp-content/uploads/2012/02/System-planowania-przestrzeni-w-Polsce.pdf>.
14. http://intra.geo.uni.lodz.pl/newgeo/sekcje/pliki/5/informator/mgr_spec_gpipp.html.
15. <http://voeto.ru/nuda/uryadam-slid-spriyati-rozvitku-lyudsekih-resursiv-neobhidnih-d/main.html>

ПРОФЕСИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ЗЕМЛЕУСТРОИТЕЛЕЙ В УКРАИНЕ И ПОЛЬШЕ: ОБЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОТЛИЧИЯ

Н. Г. РУСИНА, к.п.н., преподаватель Ровенского государственного
аграрного колледжа

Аннотация. В статье рассмотрены общие тенденции и различия профессиональной подготовки землеустроителей Украины и Республики Польша.

Ключевые слова: профессиональная подготовка землеустроителей, программы, практика, магистр, специалист

TRAINING OF FUTURE LAND SURVEYORS IN UKRAINE AND POLAND: GENERAL TRENDS AND DIFFERENCES

N. RUSINA, Ph.D., lecturer, Rivne State Agricultural College

Summary. The article describes general trends and differences in training land surveyors Ukraine and Poland.

Key words: training programs for land managers, program, practice, master, bachelor

УДК 378.147.227

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ФІЗИКА

С. Г. РУСНАК, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
ВП НУБіП «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»

Анотація. У статті розглянуто проблему низької мотивації студентів до навчання та визначені деякі умови, що впливають на формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів в рамках курсу «Основи природознавства».

Ключові слова: мотивація, навчально-пізнавальна діяльність, зовнішні мотиви, внутрішні мотиви

Постановка проблеми в загальному вигляді. Традиційно вважають, що найскладнішим предметом у школі є фізика. Вона вимагає постійних розумових зусиль, абстрактного і логічного мислення. Інтерес до природничих наук у дітей з кожним роком знижується. Тому було обрано проблему: «Проблеми формування мотивації навчальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни Фізика».

Аналіз останніх досліджень із проблеми. Ґрунтовне вивчення наукових джерел засвідчило значну увагу науковців до проблеми формування мотивації у навчально-виховному процесі. У психологічних дослідженнях її широко розг-